

logiske Undersøgelser. Resultaterne af dette Forskerarbejde fremlægges her for Offentligheden i en af Opmaalinger og Billeder rigt dokumenteret Skildring. Takket være disse Studier har Forstaaelsen af det middelalderlige Bylegemes Forskydninger, Plan, Afgrænsning og Udformning faaet faste Holdepunkter, de forskellige, forsvundne Kirkebygningers Plads er bleven bestemt, og de heldigt gennemførte Udgravninger omkring »Kärnan« har aabnet nye, overraskende Perspektiver bag ud i Byens ældste Historie. Et svært, rundt Fæstningstaarn har været Forløber for »Kärnan«, og særlig interessant er Konstateringen af en til den ældste Fæstning knyttet Rundkirke af den ejendommelige Type, som fra Polen og Tjekkoslovakiet langs Weichselen har banet sig Vej mod Norden. Helsingborgs Sigil og Vaaben er behandlet af Harald Fleetwood, de middelalderlige Møntfund af N. L. Rasmusson og Mariakirkens Skjoldefrise af P. B. Grandjean.

Hugo Matthiessen.

Det vilde være meget uretfærdigt overfor Rektor Eirik Hornborgs nu afsluttede fire Binds Værk: *Finlands hävder* (Helsingfors 1929—33) at ville maale det med samme Alen, som man ganske naturlig griber til, naar det drejer sig om et Arbejde som det norske Folks Historie eller det tilsvarende danske. Rektor Hornborg er nok Historiker, men hans Arbejdskraft har været taget i Brug paa saa mange Omraader, navnlig som Leder af det svensktalende Parti i Finland, at han ikke har haft hverken Tid eller Lejlighed til at optræde som Faghistoriker i større Stil. Det er derfor noget af en Bedrift, naar det er lykkedes ham paa nogle faa Aar at gennemføre denne bredt anlagte Skildring af Finlands Historie fra de ældste Tider til det store Øjeblik, hvor den nyfødte finske Republik indtager sin Plads blandt de andre selvstændige Stater.

Værket hviler naturligvis ikke paa et Fundament af originale Specialundersøgelser af hele det store primære Kildemateriale, en saadan Undersøgelse har kun været mulig for ganske afgrænsede Omraader. Langt de fleste Afsnit bygger paa Læsning af den herenhørende videnskabelige Litteratur, hvis Resultater Forfatteren har taget Stilling til og sammenføjet paa sin Maade. Rektor Hornborgs Arbejde bliver herigennem en fortrinlig Haandbog i Finlands Historie for den Læser, der interesserer sig for dette Lands almindelige Skæbne gennem Tiderne uden at ønske detaljerede Oplysninger om ganske bestemte Emner. Med virkelig Nydelse læser man dette Værk. Fremstillingen har Liv og Farver, Stoffet

er velordnet og Synspunkterne klare. Med stor Overlegenhed er alle ligegyldige Enkeltheder skaaret bort, medens de virkelig betydningsfulde Linjer trækkes skarpt op. Første Bind skildrer Menneskets Kamp med Naturen, de forskellige Oldtidsfund og Landets Historie i Middelalderen. Derefter følger et Bind, helliget Skabelsen af Stormagten Sverige-Finland c. 1523—1700. 3. Bind indeholder en Redegørelse for det svenske Riges Opløsning i Løbet af det 18. Aarhundrede, sluttende med Tabet af Finland i 1809, og derefter tegnes i 4. Bind Finlands Skæbne under russisk Herredømme, Revolutionen og den finske Uafhængighedskrig.

Selv om Hovedvægten i alle 4 Bind er lagt paa Skildringen af den politiske Historie, er der dog indrømmet de aandelige Bevægelser, navnlig paa Litteraturens og Kunstens Omraade, en ikke ringe Plads, ligesom der findes ret udførlige Afsnit om den sociale og økonomiske Udvikling. Men netop den Omstændighed, at det er den samme Forfatter, der har maattet sætte sig ind i alle disse forskellige Sider af Samfundslivet, har virket til gensidig Befrugtning af de enkelte Afsnit og har endvidere haft til Følge, at Værket virker med et for den Slags store Arbejder ganske enestaaende Præg af Sluttethed og Kraft.

Med hele Rektor Hornborgs politiske og kulturelle Indstilling er det ganske naturligt, at han udførligt dvæler ved de Punkter af Landets Historie, der er fælles med det skandinaviske Norden, navnlig Sverige, og endvidere altid med Glæde kraftigt understreger, hvor det svensk-talende Element har udført en for hele Riget vigtig Mission. Karakteristisk er i saa Tilfælde Redegørelsen for Nationalitetskampen under Russerne, hvor det svensk-talende Element var Saltet i den finske Modbevægelse og endvidere Frihedskampen, hvor det lille svenske Mindretal indtog en fremtrædende Plads i de frivilliges Rækker. I denne Forbindelse er der endvidere Grund til at gøre opmærksom paa en stor polemisk Artikel, som Rektor Hornborg har skrevet i Tidsskriftet *Nya Argus*, Hefte 7—8, 1935, hvori han tager et Par af de Teorier om Finlands Stilling under Svensketiden op til Behandling, som i den senere Tid har fundet Udtryk i flere Arbejder fra finsk Side, og som i tilspidset Form er blevet draget ind i og benyttet i den staaende Sprogkamp. Artiklen bærer Titlen: *Historia och historieuppfattning.* *Harald Jørgensen.*

Udgivelsen af *Finlands medeltidsurkunder* nærmer sig Afslutningen. Det finske Diplomatarium udgives for Statsarkivet i Helsingfors af dettes forhenværende Chef, Reinhold Hausen, som